

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, klszagdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják. ☞

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

A földadó felemelése.

Az államháztartás kiadásainak emelkedése mintegy 15 milliárdos költségtöbbletet jelent 1927-re az 1926. évvel szemben. E költségtöbbletet a kormány a föld és házadó tetemes arányú felemelésével szándékozik pótolni.

Az 1923. évben életbe lépett és az 1927. év végéig tartó hatállyal érvényben levő föld- és házadó törvény alapján kivetett adók felemelésére a törvény 120. szakasza lehetőséget nyújt a kormány számára. E §. kimondja ugyanis, hogy amennyiben a kivetési időszak első két éve után a föld- és házjövodelemek a valuta hullámlása miatt a kivetési évben megállapított értékük egyharmadával csökkennének, akkor az első kivetési időszak a költségvetési törvény kapcsán legfeljebb két évvel megrövidíthető.

A kormány élni óhajt a törvényben biztosított ezen jogával és — elsősorban a föld- és házadó emelését célzó — új törvényjavaslatot kíván a parlament elé terjeszteni.

A föld és házadó kivetések körül eddig szerzett tapasztalataink arra készítetnek, hogy a törvénytervezet ismerete előtt reámutassunk azokra az intézkedésekre, amelyeket a gazdaságosságra a ma érvényben levő törvényben is sérelmeseknek tartunk. De még azelőtt a leghatározottabban kifejezésre kell juttatnunk, hogy a törvénytervezet azon célját, hogy az 1927. évi költségvetés 15 milliárdos hiánya elsősorban is a föld- és házadó felemelésével pótolassék, indokolatlannak és igazságtalannak tartjuk, mert

1. a mezőgazdasági terményárak a valuta hullámlása folytán az ipari cikkek áraival szemben alig emelkedtek. Azok árát a kiviteli illetékek, valamint a direkt és indirekt uton való maximalizálásokkal mesterségesen lenyomták és ma is alacsonyan tartják,

2. a mesterségesen lenyomott árak egyrészt fogyasztó-érdekeket szolgáltak, másrészt egyéb termelési árak javára is szolgáltak, amelyeknek tehát — a fogyasztókkal együtt — osztozniuk kell a közterhek részében is,

3. az ingatlan értéke a földreform óta csökkent és bizonytalanra vált ugyannyira, hogy arra kölcsönt sem igen adnak,

4. az utóbbi évek rossz termései is a föld jövodeleme utáni adó felemelésének jogosulatlanságát bizonyítják. Ha csak az idei évet nézzük: a sok esőben a gabona megdőlt, a rozsa pusztította el azt, amit az árvíz és jég meghagytak, ugyancsak a sok esőtől a répa, kukorica, megsárgultak, a burgonya már júliusban a földben rothadt, a gabonaárak a tavalyelőtti szinten állanak, az állatoknak a kiviteli nehézségek és váмок miatt nincs értéke. Ellenben a gazdasági gépek, eszközök, kézi munkakerő ára minden lel esésénél emelkedik, de a lel javulásakor nem megy vissza!

5. Már az 1923. évben is igazságtalan volt a földadó megállapítása, mert annak alapjául a kataszteri jövodelem szolgált ugyan, azonban a régi aranykorona tisztajövodelem nem egyenlő szorzó számokkal (caefficieusekkel) szoroztatott.

A gazdák körében nagy elkeseredést váltott ki a földadó felemelésének terve annál is

inkább, minthogy Garoflid földm. miniszter is amelleit szólalt fel a kormányban és az addófelemelésének az ellensúlyozására a föld intenzivebb művelését ajánlják a gazdaközönségnek és ennek lehetővé tétele érdekében a miniszter a mezőgazdasági hitelügy rendezését helyezi ki látásba. A mezőgazdasági hitelügyi rég vajudó kérdés Romániában; épen Garoflid az, akitől ennek megoldását várja is a gazdaközönség. Eddigi tevékenysége azonban e téren csak az ígéret határáig terjedt, noha az ipari érdekelt-ség részére nagyobb összeget biztosított a szakminiszter és az ipar már hosszabb idő óta élvezi az olcsó hitel előnyeit szemben a mezőgazdasággal, amely immár a teljes bukás szélén áll.

Ezzel a kérdéssel fog foglalkozni a Magyar Párt gyergyói nagygyűlése is, mely elé a gazdaközönség nagy érdeklődéssel néz.

A szüret.

Irta: S. Pálinkás Gyula.

Elmondhatjuk a költővel: „Rossz idöket élünk, rossz csillagok járnak!” De kétszeresen elmondhatja a szőlősgazda, mert az idén vajmi rossz csillagzata volt a szőlőknek. A különféle bajok, mint egyiptomi hétszapas, nehezdedtek rá a szőlőre, u. m. a téli és tavaszi fagyok, szőlőmoly, ilonca, peronospora, lisztharmat és végül a hetedik napon még jön a szürke-rothadás.

Mentsük meg tehát, ami menthető, vagyis azt a keveset, ami termelt, igyekezzünk a leg-tökéletesebb állapotban piacra vinni, mert ha kevés termelt is, de a kifogástalan jó bort sokkal jobban tudja értékesíteni a gazda, mint a silány vinkót, mert drága pénzen senki sem vásárolja meg a hitvány lélöttyöt. A boroknak sorsa pedig nagyrészt a szüretkor, az erjedéskor dől el, tehát nagy fontosságú, hogy helyesen szüreteljünk, helyesen erjesszünk.

A legelső és legelemibb követelmény, hogy a szüretelőedényeket idejében előkészítse a gazda.

Minden hordót rendbe kell hozni, főként pedig a dohos, penészes, büdös hordókra kell nagyon ügyelni és nem szabad abban bízakodni, hogy az erjedéskor majd elveszti a dohot, mert a bor nagyon gyakran hibás ízű lesz s azután már késő a bánat.

Tehát első szabály: a tiszta hordó, tiszta szüretelőedények.

A szüret idejének megválasztása szintén rendkívül fontos dolog, mert a korai és késői szüret egyaránt káros. A korai azért, mert a féltetten leszedett szőlő zöldizű, rekenyeizű, menyezeihasogató savanyu lörét ad s azt nehezen lehet értékesíteni. Meg azután kevesebbet is szürhetünk a féltett szőlőből, mert a bogyók még nem eléggé puhák, nem eléggé levesek, tehát nem tudunk elegendő mustot klsajtolni belőlük. Ha tehát az időjárás kedvező, a szürettel várjuk meg a szőlő teljes beérését, amiről néhány kilónyi szőlőből sajtolt mustpróba cukorfokolásával győződhetünk meg. A késői szüret a minőségre nagyon előnyös ugyan, mert a túlérett, a töppedni kezdő szőlőknek cukrosabb a mustja, tehát szeszesebb,

zamatosabb bort nyerhetünk belőle, ámde a mennyiség kisebbedése hátrányos a gazdára. A tömegbor termelésénél azután ezt a két tényezőt egyeztetni kell, hogy a mennyiség és a minőség gazdaságossági összhangban álljon.

A korai szüretelésnek egyik esete az u. n. „kényszer-szüret”, amikor az esős időjárásban fellépő szürkerothadás, penészesedés miatt korán kell kezdeni a szüretet, nehogy az egész termés a tőkén rothadjon. Ilyenkor ugyan elmondhatjuk, hogy veszett fejszének a nyele került meg, de ez is valami legalább.

A szőlő rothadásáról egy kissé bővebben kell megemlékezni. A molykukacmegfurta bogyók az esős időjárásban nagyon könnyen fertőződnek a szürkerothadás penésze, a Botrytis által, mert a sérült bogyóba könnyen belendőhet. Azonkívül a lisztharmattól megtámadott, felrepedezett bogyók is tárt kaput nyitnak a Botrytis spóráinak, végül a peronosporás, elszáradt szemek az esőben telelvódnak vízzel, mint a szivacs s az ilyen beázott, elhalt bogyókon gyorsan tanyát üt a Botrytis és a környező ép szemekre azonnal rákap.

A szőlő rothadása többféle szempontból hátrányos a gazdára:

1. Ha nagyon korán kezd pusztítani a szürke- vagy fakópenész, amikor a gerezdek még csak zsendülőben vannak — ezt az állapotot „zöld-” vagy „levesrothadásnak” — nevezzük, akkor hirtelenében megejtett kényszer-szüret folytán féltetten kell leszednünk a szőlőt s a belőle szűrt bor rabvallató lesz.

2. A Botrytis a bogyó tartalmát nagymértékben elroncsolja, tehát silány, alacsony szeszóku bort kapunk belőle, azonkívül még kevesebb is lesz a termés.

3. A bor gyengeségén és savanyuságán kívül még igen-igen nagy hátránya is van a rothadásnak, nevezetesen az ilyen szőlőből nyert bor „barnatörésre” hajlamos. Az ilyen az jellemzi, hogy a hordóban kristálytisztán csillogó aransárga, de pincéből felhozva a palackban, vagy a bor átféjtése után sötétsárgás, vagy csunya vörhenyesbarna, sőt egészen feketekávészínű lesz, erősen megtörik, megzavarosodik s nagyon nehezen tisztul meg. Az ize, szaga kellemetlenné válik, úgyhogy alig lehet ráismerni, hogy az bor volt valamikor.

A barnatörést előidéző anyagot az u. n. „oxidáz”-t a Botrytis termeli a bogyóban, de ezt a káros anyagcsereterméket könnyen megsemmisíthetjük, ha a mustot, vagy a bort erősen kevézzük. A barnatörés elleni védekezést a jó gazda már szüretkor megkezdi, mert a legbiztosabban és legkönnyebben ilyenkor lehet tőle megmenekedni. De az alább elmondandó eljárások nemcsak a botrytyses szőlőre vonatkoztathatók, hanem a peronosporás, lisztharmatos szőlőkre is hasonlóképpen érvényesek. Ugyanis a peronosporának és a lisztharmatnak is vannak káros anyagcseretermékek, amik a boroknál nagyfokú fehér- vagy tejestörésre való hajlamosságot váltanak ki. Az ilyen borok nem barnulnak ugyan meg, de rendkívül nehezen tisztulnak meg, sőt többszöri szűréssel, derítéssel szemben is makacszkodnak.

A) Ha a szőlő csak kisebb hányadában

rothadt, penészes, peronosporás, lisztharagos, akkor úgy járunk el, hogy előbb külön leszűreteljük a hibás fűrtöket s az egészségeseket még a tőkén hagyjuk a további érédesre, feltéve, ha az időjárás megengedi. A hibás szőlő mustját azután erősen megkénezzük, lenyálkazzuk. A külön szűretelésnek az az előnye, hogy nem lesz az egész termésünk barna, vagy tejestörésre hajlamos, mintha általában szűreteljük volna, különben pedig a lenyálkázással a kisebb részlet hibás mustot is megmenthetjük.

B) A részletekben való szűretelés helyett, úgy is járhatunk el, ha általában érett a szőlő, hogy a rendes módon leszűreteljük az egészet s ilyenkor vagy válogatóasztalon válogatást vagy külön az egészséges és külön a hibás fűrtöket, vagy pedig külön-külön szedők gyűjtik a tőkéről az egészséges és a hibás fűrtöket. Ha nem sok a hibás, rothadt, peronosporás fűrt, akkor a szedőket egy nagyobb és egy kisebb szűretelődénnel látjuk el, a vödörbe szedvén az egészségeseket, a kisebb kupába pedig a hibásakat.

C) Ha olyan sok a rothadt, hibás szőlő, hogy semmi értelme sem volna a válogatásnak, akkor egyszerűen általában szűretelünk, de akkor az összes mustot lenyálkazzuk, míg a válogatásakor csak a hibásat kell.

D) A must *"lenyálkázása"* azon alapszik, hogy a penészes, rothadt, peronosporás szőlő friss mustját erősen kénezzett hordóba fejtjük bele, miáltal a kénessav folytán az erjedés nem indulhatván meg, a must 2—3 nap alatt leülepedik, letisztul s akkor a nyálkás, penészes, rothadt üledékről lefejtethető. A kénessavnak az a hatása van, hogy elpusztítja a penészek termelme anyagot, ami a törést, barnulást idézi elő, másrészt a letisztulás folytán a nyálkás, fehérjékben gazdag sejtfoszványokat, bogyóhust, penész szöveteket idő előtt eltávolíthatjuk. A kénezés mértéke természetesen a baj nagyságától függ, még pedig a kissé rothadt, penészes szőlő mustjára transzporthordónként 2 szelet kéni számíthatunk, az erősebben hibásra 3, esetleg 4 szelet ként elegendő. A kénezés erősségétől, a must frissességétől, az élesztők mennyiségétől és az időjárástól függően az ilyen must 2—3, sőt 5—6 napig is csendes marad, tehát a letisztulásra van elegendő idő. Ha meleg az időjárás, vagy ha nem mindjárt kénezzük meg a mustot, akkor természetesen erősebben kell kéneznünk, mint hűvös időben és teljesen friss mustnál.

A lenyálkázott mustot a lefejtéskor alaposan meg kell szellőztetni, akár fejtrózsán eresztjük át, akár nagy kádban nyírfaseprűvel megkórbacsoljuk, vagy megpápatoljuk, vagy csöbrökkel csűröljük. Azt szokták mondani, hogy a levegőztetésnek az a tulajdonképpeni célja, hogy a kénsavat kiszellőztetjük a mustból, pedig ez csak nagyon kis részben állhat így meg, ugyanis a vizsgálatok szerint a szellőztetéssel alig hajtunk ki valamicske kénsavat, mivel az hamarosan lekötődik a must cukrával, hanem igenis azért nem erjed a szellőztetett s azért erjed a megszellőztött must, mert levegőt juttatunk bele, ami pedig az élesztők elszaporodására, az erjedés megindulására okvetlenül szükséges.

Igy a bor egészséges lesz, könnyen kitisztul, nem zavarodik, nem barnul, nem törik meg, általában tartósabb lesz, mintha kénezés nélkül erjesztettük volna. De nem csak a Botrytis, peronospora, lisztharagos ártalmak ellen hatásos a lenyálkázás, hanem olyan esetekben is, mikor valamely borvidéken a tejsavas erjedés, nyúlósodás, túlságos savlágulás, vagy propionsavas erjedés honosult meg s ilyen helyen a borok évről-évre betegek. A kénezés folytán a szőlőtalajból a mustba kerülő baktériumok is elpusztulnak, tehát a betegség kitörését eleve megakadályozhatjuk.

A lenyálkázott must beoltására vagy *"természetes anyaélesztőt"* vagy még inkább a kénessavát, jól megfelelő *"fajélesztőt"* használ-

hatunk. A természetes anyaélesztőt úgy készítjük, hogy a várható termés, illelőleg beoltandó mustmennyiség 1—2 százalékának megfelelő mennyiségű ép, egészséges szőlőt szedünk le s ezt kiszajolva, a rendes módon magára hagyva erjesztjük. Ha pl. 100 hl. termésre számíthatunk, akkor a szűret előtt 3—5 nappal 1—2 hl. egészséges mustot készítünk és ez a főszűret idejére épen java erjedésben lesz. Ebben rendkívül sok életerős, friss élesztősejt van s ha ebből minden hl. hibás, illelőleg lenyálkázott mustra 1—2 liter veszünk, akkor ez az előerjedék jóval több élesztősejtet juttat a mustba, mint eredetileg a természetes mustokba szokott lenni, tehát a kénezett must kiejedése tökéletesen biztosítva van. Ha több napig tart a szűret, akkor a már javaerjedésben levő más mustokkal oltjuk be a friss mustokat (hektoliterenként 1—2 liter.)

Egy másik igen hasznos fogás, ami nálunk szintén nem ismeretes az, hogy a mustot az erjedés közben többször megszellőztetjük olyképpen, hogy vagy fejtrózsán eresztjük át, vagy pedig megkórbacsoljuk, megpápatoljuk. A szellőztetést naponként, vagy kétnaponként hajtjuk végre az erjedés letolyásának időtartamától függően. A fő az, hogy a must az erjedés alatt 3—5 szellőztetést kapjon. Ezen eljárásnak többrendbeli előnye van: 1. A must sokkal tökéletesebben kiejed, mint szellőztetés nélkül, tehát a cukrosabb, nehezebb mustok már a szűrekor teljesen kiejedhetnek, nem marad édesen a bor, ami nagyon kellemetlen jelenség, mikor hónapokig lassu utóerjedésben áll a bor vagy ismétellen, többször újra erjedésnek indul.

2. A gyors kiejedés folytán nincs idejük a tejsav, vajsav, propionsav, stb. baktériumoknak uralomra jutniok, másrészt a levegőzés nagyon gátolja ezen baktériumokat közvetlenül is, mert a levegőt nem kedvelik.

3. Tudvalevő, hogy meleg időjárásban a jobb minőségű mustok befulladnak, ha nagyon nagy hordókban vagy cementtartányokban eresztjük. Ennek az a magyarázata, hogy az erjedéskor keletkező nagy hőmennyiség a túlságos nagy tömeg miatt felhalmozódik, minek folytán a must hőmérséklete 35 C° fölé emelkedik, ezt azonban az élesztők már megsínylik s vagy vonatott lesz az erjedés, vagy teljesen megáll s a bor édesen marad. Az ilyen bor azután a legkönnyebben esik a tejsavas erjedés, megfordulás, megnyúlósodás áldozatává. Ha ellenben az erjedés közben szellőztetjük a mustot, akkor a hőelvezetés folytán a must hőmérséklete leszáll s nem érheti el a 35 C°-ot; tehát az erjedés tökéletes lesz. A cementtartányoknak sokat hangoztatott és jól felismert hátránya az, hogy a benne erjesztett mustok tejsavasak, nyúlósak lesznek, de nem a cement anyaga miatt, hanem az éppén az előbb említett körülmények folytán, tehát cementtartányban, vagy nagy hordóban való erjesztéskor a szellőztetés semmiképpen sem mellőzhető el. De persze! Ez is munka- és költségkérdés, tehát nem csináljuk, mert rövidlátó számítással sajnáljuk azt az 1—2 napszámot, amivel több száz, vagy ezer hl. bor épségét, tartósságát és magasabb értékét biztosíthatjuk volna.

4. A szellőztetett must bora a bőséges oxidáció következtében gyorsabban fejlődik, gyorsabban tisztul, hamarabb lesz palackérett, általában tartósabb, törésre kevésbé hajlamos, tehát mind, mind olyan előny, ami a szellőztetés mellett szó.

Traktorbemutató Rajántóban.

A cluji mezőgazdasági kamara okt. hó 3 án Kajántó községben traktorbemutatót rendezett, a melyre a következő traktorok neveztek be:

1. Hart Paer,
2. Fordson a Perry cég útján,
3. International a Blaga cég útján.

A Hart Paer traktor a bemutatón nem jelent meg és így arról véleményt nem mondhatunk.

A bemutató helye egy lankás oldal volt, melyen azonban nagyobb kaptatók is voltak. Minthogy a szántás le s fel történt a gépek teljesítőképességük felső határáig lettek igénybe véve már csak azért is, mert a kérdéses terület talaja igen nehéz kötött agyagtalaj volt, a melyet a tulajdonos, szemtanuk állítása szerint, 8 as bivaly fogatokkal tört fel. Jelenleg fekete ugar volt, egy rossz szántással, valóságos téglává tömörülve.

A feladat első része volt az ebben való szántás, a második rész pedig volt ugyanezen a talajon, ösgyep törés, sik helyen, kímért 1/4 holdas parcellákon.

A rendezőség figyelmeztette a képviselőket, hogy annyi vassal dolgozzanak csak, amennyivel tisztességes szántást tudnak produkálni.

Az International és Fordson is 2 vassal indultak neki a szántásnak úgy az ugaron, mint a gyeppen.

Az International felszántott 1 óra alatt 8—9 cm. átlagos mélységben 785 □ ölet, a Fordson pedig ugyanennyi idő alatt, ugyanekkora mélységben 610 □-ölet.

A munka minősége mindkét gépnél rossz volt, az ilyen szántás nem tűri a verseny tempót!

A feladat második részét, az 1/4 holdas gyepetörést csak az International oldotta meg; gyökeres, savanyu füvekkel átnőtt talajon az 1/4 holdat 12 cm. mélyen 45 perc alatt megszántotta. Kifogástalanul szép munkát végzett és öröm volt nézni, hogy a hatalmas gép, hogy játszott a nehéz talajjal, igaz, hogy vezetője is kifogástalanul értette a kezelés minden csinjét-binját és ezt az igazán nehéz feladatot kifogástalanul oldta meg.

A Fordson az 1/4 holdnak pontosan a felét szántotta meg 40 perc alatt, akkor teljesen fáradt motorral kiállott a barázdából; a végzett munka minősége rossz volt. Le kell szegeznünk, hogy a Fordson láttuk nehéz viszonyok között szebb munkát végezni; de lit annyira hibás vezetés alatt volt, — (a csoroszlyákat nem engedte a földbe, kapaszkodó sarkai nem voltak megfelelőek, miért nem vett le egy ekevasat?) — hogy teljesen rossz munkát végzett és a gyeptörését nem is tudta megcsinálni teljesen, a mint azt a bizottság előírta.

Annál jobban esett látnunk az International könnyed mozgását, meggyőződésünk, hogy három barázdával is elbánt volna a kérdéses gyeppel, igazi nehéz talajra való traktornak bizonyult.

A számítás és mérés eredményei a következők voltak: 1 m³ föld mozgatása belekerült:

Internationalnál: 21 baniba,

Fordsonnál: 29 baniba.

Ezek megközelítő adatok és csupán a robbanó és kenő anyag árából vannak kiszámítva.

Az International mindenben gyönyörű munkát végzett és minden dicséretre érdemes, a Fordsonnak pedig szolgáljon tanulságul, vonuljon úgy ki máskor, hogy ne valljon szégyent, mert többre képes, mint amit itt mutatott.

Mi pedig örömmel üdvözöljük ezeket a bemutatókat, mert így eljutunk rendre-rendre oda, hogy tisztán lássunk a traktorkérdésben, amely ma holnap sarki kőve lesz a gazdálkodásnak.

Z. Z.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei (volt Mátyás király-tér) 7. sz.

Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalékok: cca 24.200.000
 Fiókjai: Dénes, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetek: Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya — Áruháttal a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámlát, átutalásokat teljesít, mindentéle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely.

Az idei lóheremagvásárlások.

Az utóbbi években a lóheremag vásárlására minden ősszel egy kartell alakult, amely természetesen igyekezett lenyomni az árakat, hogy saját javára minél nagyobb anyagi előnyöket biztosíthasson. A sikerült tervek következtében sulyos, 10 millióra menő károk érték az erdélyi gazdaközönseget. Az idén ez a kartell megint megalakult, melynek tagjai *Mauthner Ödön* Rt. Budapest, *Sachs* Prága, *Ifj. Freund Sámuel* és *Fiai* Szatmár, közponijuk Erdélyben a Banca Centrală Cereală, Kolozsvárt. A kartell megkezdte már vásárlásait és az árakkal 45 lejig ment fel. Tekintettel arra, hogy az erdélyi heremag Európászerte ismert és keresett árucikk és az áru minőségénél fogva megbirja az 50—60 lejes kezdő árakat, tartózkodásra kell figyelmeztetnünk a gazda közönseget annál is inkább, mert később minden bizonnyal emelkedni fognak az árak, noha a kartell egyelőre korlátozni határozta a bevásárlásokat. A pénzühiány miatt az eladással sietni kénytelen gazdák számára az Erdélyi Gazdasági Egylet Növénytermelő Szakosztálya kölcsön formájában előlegnyújtását óhajtja lehetővé tenni és ez ügyben egyik nagyobb pénzintézetnél előhaladott tárgyalásokat folytat. Amidőn ezt a körülményt közzöljük az érdekeltekkel, nem mulaszthatjuk el reámutatni a szervezkedésben rejlő erő sulyára, amely ma éppen reánk gyakorol nyomást. Ezen nyomás miképpen, termelőket is egy közös szervezetbe kell, hogy préseljen, amely esetben a most megalakult és későbbi években összehozandó kartellekkel, mint egyenlő tárgyaló fél vesszük fel a tárgyalások fonálát, vagy azok kikerülésével, avagy mellőzésével bonyolítjuk le az exportot. Minden termelőnek érdekében áll, hogy heremag készletét bejelentse az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatalához, ahonnan az árak alakulásáról tájékozódást szerezhethet. Az értékesítésre vonatkozólag tanácsokat és utasításokat adni felelősséggel járó dolog, a helyzet ismerete miatt azonban a magunk részéről az árakat kitalálattalanoknak tartjuk még most és azért zereváltan kell fogadnunk a 45 lejes árakat annál is inkább, minihogy a kartellen kívüli bevásárlók a természetből arankamentes áruért 55—58—60 lejjig menő árakat fizettek már most.

Ezen a helyen óhajtjuk megjegyezni még, hogy értesülésünk szerint a miniszterium a nagyaránk lóheremag kiviteli illetékének 100 ezer lejre való felemelését tervezi, míg az arankamentes, tisztított lóheremag kiviteli illetéke a régi 40 ezer lei marad vaggononként.

EGYLETI ÉLET.

Cukorrépatermelői vándorgyűlés és motoreke-bemutató Keresztesen.

Az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya okt. hó 5-én a Torda melletti Keresztes községben Lázár Simon sz. o. elnök birtokán cukorrépatermelői vándorgyűlést rendezett, amelyen Erdély különböző vidékeiről igen nagy számban seregltek egybe a termelők, valamint azok képviselői szerveinek kiküldöttel. A termelők vonaton, fogatokon, autókön és autóbuzsokon érkeztek és egy barátságos villás reggeli után mindjárt megkezdte *Szász Ferenc* pusztakamarási birtokos a takarmányozás köréből tartott értékes előadást.

Csomós János intéző tartott ezután határjárás kapcsán az időszerű munkálatokról előadást, amelynek kapcsán egy új típusu repa-lejező gép is bemutatásra került.

A vándorgyűlés résztvevői innen a motoreke-bemutatóhoz sétált egy szomszédos tarló- és lucernás-törésbe, hol az *International* és a *Fordson* motorekek kerültek bemutatásra. Előbbit *Blaga Emil* kolozsvári, utóbbit *Hirschfeld N.* tordai cég képviselte. Különösen a cukorrépa-

termelésnél bir nagy jelentőséggel a motorekekkel való szántás és etekintekben a várakozásnak minden tekintetben megfelelték a bemutatott gépek, különösen pedig az *International*, melynek az értékével arányosan munkabirása és teljesítménye is nagyobb ugyszintén felépítése is szilárdabb, erősebb és így maga a gép is tartósabb. Minthogy mindkét traktort volt alkalomunk korábban részletesen ismertetni ez alkalommal teljesítő képességük részletes ismertetésébe nem bocsátkozhatunk, az érdeklődők számára azonban a pontos mérések alapján nyert eredményeket és a gépek leírását készséggel megküldjük.

A traktor bemutató után a tordai sörcsarokban közebed volt, amelyet követőleg d. u. 3 órakor kezdődött meg Tordán a Kulturpalotában a vándorgyűlés.

Lázár Simon szövetségi elnök meleg szavakkal üdvözölve a vándorgyűlés résztvevőit, az ülést megnyitotta és felkérte *N. Teodoru* gazd. tanácsost előadásának megtartására.

N. Teodoru román nyelven tartott előadást érdeklődéssel halgatta a gazdaközönseg és azt lapunk egyik közlebbi számában magyar nyelven is ismertetni fogjuk.

Dr. Péter Béla tartotta meg azután előadását, amelyben az újabb növényvédelmi szereket ismertette. Előadásának kivonatát szintén ismertetni fogjuk.

Dr. Nagy Endre volt az utolsó előadó, ki a cukorrépatermelés gyakorlati kérdéseit ismertette és a termelés terén történt újításokat.

Lázár Simon elnök azután köszönetet mondott ugy az előadóknak a szives fáradságukért és értékes előadásaikért, mint a gyűlésen résztvevő gazdaközönsegnek megjelenéséért és ezzel az ülést bezárta. A résztvevők egy kellemes gazdanap szép emlékével és tanulságaival távoztak a gyűlésről.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: *Bányai János* Székelykeresztúr.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: *Klór Antal* Nagyvárad, *San Marcó Nakó Hercz*, *Urád Komlos*, gr. *Kendeffy Gábor* Komlos, *Hangya Szilágyzóvány*, *Eperjessy Béla* Mlka (100 L.), *Bányay Sándor* Szatmárfalva, *Concordia VIII. r. t.* Gyertyámos, *Bartha Árpád* Sepsiszentgyörgy, *Hitelszövetkezet Görögyszentimre*, *Schiller Miklós* Dés, *Sámánja* Temesvár, br. *P. Horváth Arthur* Székelyfalva, gr. *Degenfeld Miksa* Hadad, *Gerbert Kálmán* Zabolafürésztelep, dr. *Böszörményi Emil* Szatmár, *Hangya Palotállva*, *Jakabovics Jenő* Világos, *Vm. Gazd. Egy. Nagyvárad* 100 L., *László Gyula* Nagyiklód.

1926. évre 100 L. E. G. pótadíjat fizetett: *Klór Antal* Nagyvárad, *San Marcó Nakó Hercz*, *Urád Komlos*, gr. *Kendeffy Gábor* Hátszeg, *Hangya Szilágyzóvány*, *Eperjessy Béla* Mlka, *Concordia VIII. r. t.* Gyertyámos, *Bartha Árpád* Sepsiszentgyörgy, *Hitelszövetkezet Görögyszentimre*, *Schiller Miklós* Dés, *Sámánja* Temesvár, *Bányai János* Székelykeresztúr, *Gödemesterházi Erdő-uradalom* r. t. *Ratosnya*, gr. *Degenfeld Kristóf* Kutyfalva, gr. *Degenfeld Miksa* Hadad, br. *Bánffy Dezső* Szalárd, gr. *Telekí Károly* Sáromberke, *Gerbert Kálmán* Zabolafürésztelep, dr. *Böszörményi Emil* Szatmár, *Hangya Palotállva*, *Jakabovics Jenő* Világos, *László Gyula* Nagyiklód.

1927. évre 100 L. tagdíjat fizetett: *Eperjessy Béla* Mlka.

Irodalmi Szemle.

„Adó, Vám, Illeték” című új folyóirat indult meg. Szerkesztik dr. *Berecky Ernő* kolozsvári keresk. és iparkamarai titkár, vámtügyi előadó, *Peptea ny.* pénzügyminiszteri tanácsos és dr. *Szeghő Ede* ügyvéd. Az adó, vám és illeték oly kérdések, melyek mindennapi vonatkozásban állanak, nemcsak az ipari, kereskedelmi, de a mezőgazdasági termények értékesítésével és ügyletek lebonyolításával. Is. Az erre vonatkozó törvények utvesztőiben sokszor a szakember is nehezen igazodik el. Közsükségletet elégít ki e folyóirat megjelenése, amennyiben feladatává tűzi ki tájékoztatást és tanácsot

adni e kérdésekben. Az új folyóiratot a gazdaközönseg szives figyelmébe ajánljuk. Az első szám jelenleg van sajtó alatt. Megrendelhető Kolozsvárt a keresk. és iparkamaránál.

Vegyes közlemények.

Időjárás. A botfalusi cukorgyár meteorológiai állomása szeptember hóra vonatkozóan az időjárást illetőleg a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnymás 726,8 volt 1-én, a minimum pedig 712,9 a hó 24-ikén. A legnagyobb melegt +27,9° C.-t 13-ikán észlelték, a legkisebb melegt pedig 22-ikén 0° C. volt. A szeptember havi középhőmérsékletet +13,31° C.-ban állapították meg. A legnagyobb csapadék 22-ikén 12,8 m/m. volt. A csapadék egész havi mennyisége 32,4 m/m., a csapadékos napok száma 7 volt.

Az aradi cukorrépatermelők okt. hó 17-én vasárnap d. e. 10 órakor tartják meg Aradon a „Mezőgazdák” gyűlés-terében szervezkedő gyűlésüket. Ezuton is felhívjuk az érdekl. cukorrépatermelő gazdatársakat, hogy a gyűlésen minél nagyobb számban sziveskedjenek megjelenni.

A cukorrépa beváltás ellenőrzése. A Cukorrépa Termelők Szövetsége a marosmegyei átvevő állomásokon a cukorrépaátvételnél a mérlegelés ellenőrzésére s a termelők érdekvéviselőjére *Hatfaludi István* vármegyei birtokost kérte föl.

A cukorrépaszelet fuvardija. Lapunk egyik múlt számában közöltük volt a répaszelet fuvardiját. Tagjaink kívánságára a fuvardijáról az alábbiakban ismételtel közlünk egy kimutatást, amelyből az világlik ki, hogy minél távolabbi helyre óhajtja a termelő szállítani a szeletet, annál aránytalanabban emelkedik annak fuvardija. A cukorgyártól számított 30 km.-es körzetben belül a fuvardij csökkent, 40 km.-es távolságtól kezdve azonban a fuvardijak emelkednek és pedig minél több a kilométerek száma, annál nagyobb arányban úgy, hogy míg a régi tarifa szerint pl. a 80 km.-es távolságban 1 m/m. szelet fuvardija 7,97 lei volt, ma a vagonnak 100 m/mázsan aluli kihazsnálása esetén 15 lei m/m.ként, 150 m/mázsaig való kihazsnálás esetén 11 lei és 150 mázsan felüli kihazsnálás esetén 10 lei mázsánként. Ez a nagyobb kihazsnálás természetesen csakis 15—20 tonnás kocsik igénybe vétele esetén lehetséges. Mint ismeretes a Cukorrépatermelők Szövetségének közbenjárására a szelet fuvardiját a tavalyelőtti felére reduktálták. A mai tarifa a cukorgyár közvetlen közelében termelő gazdáknak kedvez és már az 50 km.-es körletbe eső termelők körülbelül 40 százalékkal magasabb fuvardiját kell, hogy fizessenek, mint október 15-ike előtt. Az alábbi táblázat vázlatosan mutatja az október 15 ike előtt és utáni időben érvényben volt és jelenleg érvényben levő tarifát.

A cukorrépaszelet fuvardija métermázsaánként. Km. régi tarifa szerint újtarifa szerint

	100 m/m.-ig	150 m/m.-ig	150 m/m.-án felül
lej	lej	lej	lej
10	3,05	2	1
30	4,43	6	4
50	5,81	11	8
80	7,97	15	11
100	9,35	20	14
130	11,12	24	18
150	12,27	29	20
180	13,92	33	23
250	14,95	38	25

Tekintettel arra, hogy a fuvardijak ilyen magasak, föl hívjuk az érdekl. gazdaközönseget, hogy minden egyes szeletszállítás alkalmával küldjék be egyesületünk titkári hivatalához a fuvarlevelet felülvizsgálatra, ahol azokat az esetleg mutatkozó jogtalanul felszámított dij-

különbözet 30 százalékaért felülvizsgáltatjuk, amennyiben pedig a díjkiszámlásnál tévedés nem merült volna fel, a fuvarlevél beküldője vizsgálati díjat nem tartozik fizetni.

A szőlősgazdák szervezkedése. A regátbéli szőlőtermelők Pánciu-ban Garofli földművelésügyi miniszter elnöklete alatt értekezletet tartottak, melyen a szőlő- és borkörművelés különböző sérelmeit vitatták meg és elhatározták, hogy megalakítják a Romániai Szőlősgazdák Szindikátusát. E gyűlésen Garofli azt a kijelentést tette, hogy megszervezi a szőlészeti hitelintézetet. A hírt örömmel közöljük és szeretnők remélni, hogy Garofli a sok mezőgazdasági hitelre vonatkozó ígéretéből valami valóságra is fog válni. A regátbéli szőlősgazdák szervezkedésével összeesik az erdélyi szőlősgazdák szervezkedése is, amennyiben az Erdélyi Gazdasági Egylet Szőlészeti és Borászati Szakosztálya is akcióba lép az erdélyi szőlősgazdák érdekében és erre vonatkozólag munkatervét az 1927. évre most dolgozza ki a szakosztály vezetője.

A mezőgazdasági munkások vasúti utazási kedvezményét megtagadták. Lapunk 39. számában jeleztük, hogy az új vasúti személydijszabásból a mezőgazdasági munkások részére biztosított vasúti utazási kedvezmények kimaradtak, ami a munkások körében nagy elkeseredést és a gazdaközönség részéről elégedetlenséget váltott ki. Egyesületünk a kedvezmények megadása érdekében illetékes helyeken eljár és így az ügy a C. F. R. igazgatóságának tanácsulésé elé került. A héten az E. G. E. értesítést kapott, hogy a bizottság a mezőgazdasági munkások utazási kedvezményét nem hagyta jóvá. A tarifaemelés tetemesen megrágitotta a termelési költségeket mindazon gazdaságokban, hol az idénymunkákat a szakmunkások hiánya miatt távolabbi vidékről hozott munkásokkal végeztetik, amint történtek ez pld. a cukorrépánál is.

Az erdélyi Hegyalján a hivatalos szüret e hó 18-án kezdődik, egyes különálló szőlőkben azonban már e hét folyamán szándékosnak megkezdeni a szedést. A szőlők a nagy lehüléseket követő szép, meleg őszi napok következtében remélhetőleg teljesen be fognak érni. A minőség feltélenül nagyon sokat javult, úgy, hogy az 1925. évi, nagy átlagban gyenge minőségű boroknál sokkal jobbat várhatunk. A mennyiség azonban állagosan nem fogja a rendes évi termések 40%-át meghaladni. A gyönyörű őszi idő dacára a szőlő napról-napra romlik, a mennyiség szemlátomást apad. A fűtperonosporás és lisztgarmatos fűrtök lassabban ugyan, de fokozatosan száradnak. A Kővér és Som megaszának s erre más kiválóbb fajták is hajlandóságot mutatnak. Czelnán a próbasajtolás eredménye f. hó 1-én Leánykánál 20, Sárdon csak az ujjak között szét nyomva Kővér 24, Leányka 22 fok cukrot mutatott klosterneuburgi mérő szerint. A szőlő azonban még nincsen teljesen megérve s ha az időjárás rosszra nem változik, úgy a cukortartalom növekedésére biztosan számíthatunk.

Marostordavármegyében Gazdabank létesül. Az általánosan érezhető pénzühiannyal kapcsolatban az utóbbi időben a gazdaértekezletek sokat foglalkoznak a mezőgazdasági hitel kérdésével. Marostordamegyében különösen a sámsodi és ákosfalvi gazdaértekezletek foglalkoztak komolyabban e kérdéssel. A gazdagyűlések egy bizottságot küldtek ki, amely a múlt heti értekezletén kimondotta, hogy egy kizárólag a gazdák érdekeit szolgáló pénzintézet létesülését szükségesnek látja és elhatározta: hogy a nyert felhatalmazás alapján egy gazdabank alakításához részvények jegyzésére hívja fel a megye gazdaközönségét. E részvényjegyzési felhívás aláírásától van függővé téve a gazdabank megalapítása, amely értesítéstünk szerint az eddigi jegyzések alapján biztosítottnak látszik, amely körülmény a többi megyék gazdaközönsége számára is példál szolgáltathat.

A bor szállítási kedvezménye. Amint étesülünk, a kormány gazdasági bizottsága elhatározta, hogy a bort egész évben idényárúnak tekintik. Az exportált bor után előreláthatólag a hordókat díjtalanul fogják vissza szállítani.

PIAC.

Országos vásárok.

1926. október hó 18-án. Feketetót, Nagypalád, Szék, Ujarad, Ujegyház. — 19-én. Érendrét. — 20-án. Alsószolcsva, Brulya, Gyarmata, Kissink, Szilágycseh, Várhely. — 21-én. Bonchida, Brassó, Gyéres, Lugos. — 22-én. Magyarkeresz, Terego. — 23-án. Szekesut. — 24-én. Alsózorlem, Bogács, Borzás, Marosborsa, Modos, Nagyszentmiklós, Osinka.

A szesz nagyban 125 lej, kicsinyben 126 — 127 lej, adózzal szesz 30 lej.

Termények árai mázsánként:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengerl.
Bodófalva	720	600	500	340	650
Érkésérű	750	460	460	500	—
Kézdlszentkereszt	—	—	—	—	—
Klópodia	—	—	—	—	—
Kótiliget	—	—	—	—	—
Keresd	—	—	—	—	—
Kővend	710	—	420	550	580
Magyarnemegye	770	500	500	420	600
Nagyszeben	810	—	520	430	620
Sülelmed	750	600	550	450	620
Temesvár	750	460	550	420	600
Uj-szentes	—	—	—	—	—
Általában	800-810	600	570	480	450

Állatárak:

	Fej. tehén borjuval	Hízott örök-élő sulyban	Igás ökör párja	Hízott ser- tés-élő- sulyban	Igás ló darabja
Bodófalva	5-8000	24	15-18000	32	3-6000
Brassó	—	25-26	16-28000	38-40	—
Érkésérű	8-9000	—	15-20000	34	5-20000
Kézdlsztker	—	—	—	—	—
Kővend	8-12000	—	18-25000	—	5-12000
M.-nemegye	8-14000	—	18-32000	—	6-8000
N.-szeben	9-15000	—	20-32000	33	8-15000
Sülelmed	10-15000	—	24-28000	34	—
Szatmár	—	22-24	—	36-38	—
Temesvár	9-14000	—	15-22000	32	7-12000

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 3 lei. Vastag betűvel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 30 lei.

Nős gazdatisztet, vagy ispánt keresek kékesi gazdaságomba 1927. január 1-1 belépéssel. Ferenczy Géza Chiochiş, Jud. Someş. 3971

Keresünk október hó 1. esetleg 15 belépésre. 1 nős botos ispánt, 2 segédtisztet, 1 kocost, 1 gőzeke gépezet, 1 gépész kovácsot, ki a Fordson-tractor kezelését is érti és 1 kanászszámadót nagyobb családdal. Pályázatok Szakál Béla Intéző Damltaneştii. Jud. Roman küldendők. 3967.

Egy egészen új 17 soros „Anticum Drill” vetőgép jutányosan eladó. Értekezhetni 341 és 536 telefon. Megtekinthető Attila-u. 10. 1 egy lovas federesstráfszeker szlntén ott jutányos áron eladó. 3962.

Náromszék megyében Kézdlsvársárhely közelében hérbeadó circa 150 holdas gazdaság. Lucerna, lóhere őszi vetéssel élő és holt felszereléssel. A birtokon van negyven marha részére istálló, magtár és lakás, amely nagyobb helymellett felszik úgy, hogy a belső-szállás hosszabb ideig bolgár kertész volt. Cím megtekinthető a kladóhivatalban. 3965

Földművelésügyi végzettségű, 16 évi gyakorlattal

biró, 43 éves, keresztény, családos egyén, képzettségének újévi belépésre megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalba. 3974.

Eladó, vagy kladó kolozsváron a Szentgyörgy-hegy alatti térségben 10 kath. hold szántó. Cím: Török, Attila-utca 10.

Eladó gazdasági szakkönyvek Cserháti: Növénytermelés. Cselkó: Takarmányozás stb. Érdeklődők forduljanak az „Erdélyi Gazda” kladóhivatalhoz. 3978.

Gyümölcsfa és szőlőoltványok legjutányosabban beszerezhetőek „Transsylvania” Faiskola és Szőlőoltványtelep, Alud, Judeţul Alba. Árjegyzék ingyen. 3977.

Gazdasági szakiskolát jeles sikerrel végzett, szorgalmas, megbízható, jó bizonyítványokkal bármiféle állást azonnal elfogad. Csombor Mihály Dész. Czelchegy. 3976.

Veszek 200 drb. továbbtenyésztésre alkalmas czigalya vagy racka anyajuhat. Temesváry, Ozun (Trel-scaune). 3975.

Kiadó egy 500 k. hold tagos birtok örökösödés miatt. Cím a kladóhivatalban. 3973

Gyümölcsfákat,

gyümölcsfaanyagokat, díszfákat, díszcserjéket, fenyőket, rózsákat, eperpalántákat, spárgagyökereket, szőlőoltványokat, alanyveszszőket, stb. szállítanak a legjobb minőségben

Ambrosi, Fischer és Társai

Faiskolák és szőlőoltványtelepek R.-T. Alud—Magyenyed. Árjegyzék kívánatra ingyen. 3970

MEZŐGAZDÁKNAK!

Hernyóenyv „HÖCHST”. Száraz vetőmagcsávázó „TILLANTIN”, Nedves vetőmagcsávázó „TILLANTIN” — „ZELIO” palkányirtó mérég, „ZELIO” egérirtó mérég-szemcsék. NITROGÉNTRÁGYÁK mint kénsavas ammoniák, „LEUNA” salétrom és Harnstoff. Továbbá a világhírű Bayer-féle „CERTAN” poloskairtó szer.

Kapható minden mezőgazdasági üzletben, drogériában stb. — Ha nem volna raktáron, úgy forduljon alábbi címhez:

ROMANIL Rt.

Timişoara, Bánáti-ház 3949

ODVOSI 3. SZÁMÚ

ŐSZI BUZA

eredeti nemesített, bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek kiválóan ellenálló vöröskalászu buzafajta vetőmagja megrendelhető a nemesítő: 3942

Dr. Konopi Rálmán gazdaságában

Odvoşon, u. p. Conop, Arad megye.

Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptára

az 1927. évre

jelenleg munkában van. A naptár kizárólag gazdaérdekeket szolgál! A szövetekezleti eszme igaz hirdetője! Kis- és nagy gazdáknak kalauza, tanácsadója! Unatkozónak szóra-köztatója! Gazdának, kertésznek, szőlésznek, borásznak, erdésznek, méhésznek nélkülözhetetlen!

Hirdetéseket felvesz és előfizetéseket elfogad Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptárának szerkesztősége és kladóhivatala. Cluj—Kolozsvar, Attila ucca 10.